T.C. Ticaret Bakanlığı
Uluslararası Anlaşmalar ve Avrupa Birliği Genel Müdürlüğü

Gayriresmî Türkçe Tercüme

Türkiye Cumhuriyeti ile Kore Cumhuriyeti Arasındaki Serbest Ticaret Anlaşması Kapsamında Menşe Sonradan Kontrolüne İlişkin Temel Kılavuz

(Bu metinde atıf yapılan maddeler, 27.03.2013 tarihli ve 28600 (mükerrer) sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan "Türkiye Cumhuriyeti ile Kore Cumhuriyeti Arasında Mal Ticareti Anlaşması'nın ekinde yer alan "Menşe Kuralları ve Menşe İşlemlerine İlişkin Protokol"de yer almaktadır.)

1. Sonradan kontrol sürecinin başlıca özellikleri

(1) Madde 25 kapsamına giren sonradan kontrol yönteminin temel özellikleri iki parçalı olup; biri 'dolaylı sonradan kontrol' olarak adlandırılmakta ve Tarafların gümrük idareleri arasındaki karşılıklı güven esasına dayanır.

(2) 'Dolaylı sonradan kontrol' sisteminde; ithalatçı tarafın gümrük idareleri sonradan kontrolü bizzat gerçekleştirmeyip ihracatçı tarafın gümrük idarelerine sonradan kontrol talebinde bulunurlar ve söz konusu ihracatçı tarafın gümrük idareleri de ihracatçı ile temasa geçip sonradan kontrol sürecini yürütür. Sonradan kontrol sonucu, ihracatçı tarafın gümrük idarelerince ithalatçı tarafın gümrük idarelerine gönderilir. Bunun nedeni ise; menşe ispat belgesinin (menşe beyanı) düzenlendiği ihracatçı tarafın gümrük idarelerinin; ihracatçıya yakınlık (ihracatçının faaliyet ve ihracat geçmişinin bilgisi, bilgiye erişim kolaylığı, milli muhasebe sistemine aşinalık ve yabancı dil engelinin olmayışı) nedeniyle ispat belgesinin kontrolünün sağlanması için en uygun taraf olmasıdır. Bu nedenle, ürünlerin menşeli olup olmadığı hususunda karar vermek evvelemirde ihracatçı tarafın üzerine düşmektedir.

(3) Menşe ispat belgesine ilişkin sonradan kontrol, tarafların gümrük idareleri arasındaki karşılıklı güven esasına dayalı olarak gerçekleştirilir. Bahse konu karşılıklı güven; ihracatçı tarafın gümrük idarelerinin ithalatçı tarafın gümrük idarelerince iletilen konuları etraflıca tahkik etmek ve bu tahkikatın sonuçlarına binaen hareket eden ithalatçı tarafın gümrük idarelerine, söz konusu sonradan kontrol sonuçlarını tebliğ etmek zorunda olduğuna işaret etmektedir. Alınan cevabın yeterli bulunmadığı ya da ihracatçı tarafın ifade ettiği görüşün tam olarak anlaşılmadığı durumlarda, ithalatçı tarafın gümrük idarelerinin ihracatçı taraftan daha fazla bilgi talep etme hakkı saklıdır. İthalatçı tarafın ihracatçı taraftan hangi bilgileri talep edebileceğine ilişkin detaylara 2.4.2 (Bulgular ve Gerçekler) ve 2.4.3 (Yeterli Bilgi) bölümlerinde ayrıntılı olarak yer verilmiştir.

2. Sonradan kontrol sürecine ilişkin çeşitli adımlar

2.1. Sonradan kontrol talebi oluşturma

(4) İthalatçı tarafın gümrük idarelerinin;

- Belgelerin gerçekliğine, (örneğin; menşe beyanı muhteviyatı faturanın tercihli menşeden faydalanmak amacıyla ihracatçı tarafından sahte olarak düzenlenip düzenlenmediğine)

- İlgili ürünlerin menşe statüsüne, (örneğin; ürünlerin Protokol (Liste Kuralları) EK II'de öne sürülen menşe kazanım kriterlerini karşılayıp karşılayamadığına) ya da

- Menşe ispat belgelerine ilişkin Protokolün diğer gerekliliklerinin sağlandığına, (Örneğin; ürünlerin taraflar arasında doğrudan nakledilip edilmediğine)

ilişkin makul şüpheleri var ise, menşe ispat belgelerine ilişkin sonradan kontrol talebinde bulunabilirler.

(5) Yukarıda sayılan faktörlere ilişkin makul şüphenin yanında, ithalatçı tarafın gümrük idareleri sondaj usulüyle (rastgele) seçilmiş durumlar için de sonradan kontrol talebi oluşturabilirler. Söz konusu durumlar, yukarıda sayılan üç faktörün kapsamı dışında olmalıdır.

(6) Madde 23 uyarınca; ilgili menşe beyanı, ibraz edilen ürünlere tekabül edecek şekilde usulüne uygun düzenlenmişse, ibraz edilen menşe beyanındaki ifadelerle ürünlerin ithalatına ilişkin işlemleri

yürütmek için gümrük idarelerine ibraz edilen belgelerdeki ifadeler arasındaki küçük farklılıkların bulunması, ilgili menşe beyanını kendiliğinden hükümsüz kılmaz.

(Örneğin; ihracatçı ve ithalatçının isim ve adres bilgilerindeki küçük farklılıklar, vs.)

Eğer biçime ilişkin bariz hatalar belgedeki ifadelerin doğruluğuna ilişkin şüphe uyandırmayacak derecede ise, söz konusu hatalar ilgili belgenin reddedilmesine dayanak oluşturmamalıdır.

(Örneğin; ihracatçının; ihracat tarafının iç hukuku doğrultusunda ilgili ticari belgelerdeki menşe beyanını usulünce tamamlayıp, eş zamanlı olarak da üçüncü ülkeye ait faturaya eklemesi durumunda.)

(Yukarıdaki altıncı paragrafta belirtilen örnekler sadece tavsiye mahiyetinde olup diğer muhtemel örneklere engel teşkil etmez)

(7) İthalatçı tarafının gümrük idareleri, sonradan kontrol talep etmek yerine, kendi kanun ve yönetmeliklerinde belirlenen süreler içerisinde mezkur hatalarla ilgili menşe beyanlarındaki küçük farklılık ve biçime ilişkin bariz hataların düzeltilmesine ilişkin ithalatçılara izin vermeye gayret ederler.

2.2. Sonradan kontrol talebi göndermek

(8) İthalatçı tarafın gümrük idareleri, sonradan kontrol talebini menşe ispat belgesinin kontrolünden sorumlu ihracatçı tarafın yetkili gümrük idarelerine göndermek zorundadır. İlgili talep, söz konusu sonradan kontrolün sondaj usulüyle mi yoksa makul şüphelere dayanılarak mı oluşturulduğunu göstermelidir. Madde 25'in üçüncü paragrafı, sonradan kontrol talebinin, uygun olduğu hallerde, ilgili incelemenin nedenlerini de belirtmesi gerektiğini ifade eder.

(9) Söz konusu incelemenin nedenlerinin ortaya konulması, ihracatçı tarafın gümrük idarelerine sonradan kontrol talebini idari yük ve maliyet yükü açısından en etkili şekilde ele alma olanağı sunar.

(10) Bilhassa makul şüphelerden kaynaklanan sonradan kontrol taleplerinde, ithalatçı tarafın gümrük idareleri idari yükü azaltmak adına; işlemleri aşağıda yer verilen şekilde gerçekleştirmeye özen gösterirler:

- Uygun olduğu hallerde; belgelerin gerçekliği ve ilgili ürünlerin menşe statüsü hususlarının yanı sıra 2.1 (Sonradan kontrol talebi oluşturma) başlığı altında belirtilen menşe ispat belgesine ilişkin Protokol'ün diğer gerekliliklerinin sağlanması bakımından da söz konusu talebin sebeplerini açıklar.

- Aynı ihracatçı tarafından gönderilen aynı ürün için benzer bir talep halihazırda yapılmışsa, mükerrer benzer taleplerin önüne geçmek için, önceki sonradan kontrol talebinin sonuçlarını bekler.

(11) Buna mukabil; ithalatçı tarafın gümrük idareleri sondaj usulüyle bir inceleme talep etmişlerse, söz konusu inceleme için gerekçe sunmak zorunlulukları bulunmamaktadır. Bununla birlikte; Madde 25'in (3)'üncü paragrafına istinaden, incelemeye konu ürünlere ait menşe ispat belgeleri ya da bu belgelerin bir nüshası ihracatçı tarafın gümrük idarelerine her halükarda gönderilir.

2.3. Sonradan kontrolün ifası

(12) Dolaylı sonradan kontrol sisteminde, ihracatçı tarafın ihracatçılarınca hazırlanan menşe ispat belgesinin sonradan kontrolü ihracatçı tarafın gümrük idarelerinin sorumluluğundadır.

(13) İthalatçı tarafından ibraz edilen menşe ispat belgesinin sonradan kontrolü durumunda; ithalatçı tarafın gümrük idareleri, ihracatçı tarafın gümrük idarelerinden sonradan kontrol talep ederler. İthalatçı tarafın gümrük idareleri, 2.4.2 ve 2.4.3 paragraflarında belirtilen bilgileri ithalatçının bizzat kendisinin ihracatçıdan elde etmesini isteyemez.

(14) Buna ilaveten; Madde 25 hükümleri, ithalatçı tarafın gümrük idarelerinin ihracatçıdan doğrudan veri ya da bilgi talep etmelerine olanak tanımaz.

(15) Bununla birlikte; bu hükümler her iki tarafın ithalat ve ihracatçılarının, karşılıklı rıza ve gönüllülük esasına dayalı olarak, birbirleriyle veri ve bilgi alışverişinde bulunmalarına ve ithalatçı tarafın gümrük idarelerine bu veri ve bilgileri ibraz etmelerine engel teşkil etmez. Söz konusu veri alışverişi ve ibrazı zorunlu değildir ve tarafların bilgi sağlamaya yanaşmamaları da sonradan kontrol olmaksızın tercihli tarifenin reddedilmesine bir neden oluşturmaz. Bu durum, sonradan kontrol sürecinin parçası sayılmamaktadır.

2.4. Sonradan kontrol sonuçlarının değerlendirmesi

(16) İhracatçı tarafın gümrük idareleri, mümkün olan en kısa zamanda, bulgular ve gerçeklerle beraber sonradan kontrolün sonuçları hakkında ithalat tarafının gümrük idarelerini bilgilendirir.

2.4.1. Yardımcı iletişim araçları

(17) Sonradan kontrol talepleri ve sonuçların tebliğine ilişkin her iki tarafın gümrük idareleri arasındaki iletişim, aksi belirtilmedikçe elektronik posta yoluyla yürütülür. Buna bağlı olarak, her iki tarafın gümrük idareleri ivedi bir şekilde iletişim kurmak ve talep ya da cevapların ilgili taraftaki muhataba ulaştığından emin olmak için elektronik postayı yardımcı araç olarak da kullanabilirler.

2.4.2. Bulgular ve gerçekler

(18) "Bulgular ve gerçekler", ihracatçı tarafça verilen sonradan kontrol talebine ilişkin yanıtta bulunan söz konusu yürütülen kontrol işlemlerine ilişkin ayrıntılar anlamına gelir. Buradaki 'bulgular ve gerçekler'in kapsamı;

- belgelerin gerçekliğine ilişkin kanı, ilgili ürünlerin menşe statüsü ya da Protokole ilişkin diğer gerekliliklerin sağlanıp sağlanmadığı hususu,

- incelenen ürün tanımı ve uygulanan menşe kuralına ilişkin tarife pozisyonu,

ve

- incelemenin gerçekleştirilme usulüne ilişkin bilgi (ne zaman ve nasıl)

gibi faktörlerle sınırlıdır.

2.4.3. Yeterli bilgi

(19) Sonradan kontrolün sondaj usulüyle yapıldığı durumda, ithalatçı tarafın gümrük idareleri ihracatçı tarafın gümrük idarelerinden 2.4.2'de (bulgular ve gerçekler) listelenen bilgiden daha fazlasını talep etmez.

(20) Makul şüphelere dayanılarak oluşturulan sonradan kontrol durumlarında ise; ithalatçı tarafın yetkili gümrük yetkileri ihracatçı tarafın gümrük idarelerinin temin ettiği bilgiyi belgelerin gerçekliğini ya da ürünlerin gerçek menşeini belirlemede yetersiz bulurlarsa, ihracat tarafının gümrük idarelerinden ilave bilgi talebinde bulunabilirler. Talep edilen ilave bilgiler,

menşe kriterinin;

- 'tamamen elde edilmiş' olarak belirlendiği bölümlerde, uygulanabilir hüküm (hasat etme, maden çıkarma, balık avlama ve üretim yeri gibi.)

- kıymet yöntemine göre belirlendiği bölümlerde, nihai ürünün ve üretimde kullanılan tüm menşeli olmayan ürünlerin kıymeti,

- tarife pozisyonu değişikliğine göre belirlendiği bölümlerde, tüm menşeli olmayan maddelerin tarife pozisyonunu da içeren liste, (menşe kriterine bağlı olarak 2'li, 4'lü ya da 6'lı açılımlarda)

- ağırlığa göre belirlendiği bölümlerde, nihai ürünün ve nihai üründe ilgili kullanılan menşeli olmayan maddelerin ağırlığı,

- özel işleme göre belirlendiği bölümlerde, o ürünün menşe kazandıran özel işlemin tanımı, ve

- tolerans kuralının uygulandığı bölümlerde, nihai ürünlerin ve nihai üründe kullanılan menşeli olmayan maddelerin kıymet ve ağırlıkları

kapsamını aşamaz.

(21) Eğer söz konusu ilave bilgi; ithalatçı tarafın gümrük yetkilerince inceleme altındaki belgelerin gerçekliğini ya da ürünlerin gerçek menşeini belirlemede yetersiz bulunursa, inceleme talebinde bulunan gümrük idareleri, olağanüstü haller saklı kalmak şartıyla, tercihli tarife talebini reddederler.

(22) İhracat tarafının gümrük idareleri; açıklanmasının ihracatçısı tarafından ticari menfaatlerini riske atacağı düşünülen gizli bilgileri, ithalatçı tarafın gümrük idarelerine iletmez. İhracat tarafının gümrük idareleri ithalat tarafının gümrük idarelerine gizli bilgileri ulaştırmamalarındaki sebepleri tatmin edici bir biçimde

bildirmesi ve ilgili eşyanın menşe statüsünü kanıtlaması halinde; gizli bilgilerin saklı kalması, ithalat tarafının gümrük idarelerinin tercihli tarife talebini reddetmesinin tek sebebi olamaz.

2.5. Sonradan kontrol talebi cevaplama süresi

(23) Madde 25'in (6)'ncı paragrafı, sonradan kontrol sonucunun mümkün olan en kısa zamanda bildirilmesini şart koşmaktadır.

(24) Madde 25'in (7)'nci paragrafına göre;

- Sonradan kontrol talebinin makul şüphelere dayanılarak yapılması

ve

- Sonradan kontrol talep tarihinden itibaren 10 ay içinde bir cevap alınmaması ya da ilgili cevabın inceleme altındaki belgelerin gerçekliğini ya da ürünlerin gerçek menşeini belirlemede yeterli bilgi sunmaması,

durumları aynı anda gerçekleşirse ancak o zaman ithalat tarafı tercihli tarife talebini kural olarak reddeder.

(25) Bu hüküm; sonradan kontrolün sondaj usulüyle yapıldığı durumlarda, ithalat tarafının ihracat tarafının cevabı olmaksızın tercihli tarife talebini reddedemeyeceğini ihsas eder.

2.5.1. Rastgele yapılan sonradan kontrol cevaplama süresi

(26) İhracat tarafının gümrük idareleri, rastgele yapılan sonradan kontrolleri 12 ayı aşmayacak şekilde cevaplamak için ellerinden geleni yapacaklardır.

2.5.2. Makul şüphelere dayanılarak yapılan sonradan kontrollerin cevaplama süresi

(27) Makul şüphelerin rol oynadığı durumlarda; olağanüstü haller saklı kalmak şartıyla, sonradan kontrol talebine 10 ay içinde herhangi bir cevap gelmezse, ithalat tarafı tercihli tarife talebini reddeder.

2.6. Sonradan Kontrol Sonuçlarının Düzeltilmesi

(28) Bir sonradan kontrol işleminin sonuçları, ihracat tarafının gümrük idarelerince istinai hallerde düzeltilebilir. Esas cevabın iptali, sonradan kontrol talebinin yapıldığı tarihi takiben 10 ay içinde yapılacaktır.

2.7. Olağanüstü koşullar

(29) Buna mukabil; tercihli tarifenin reddedilmesine ilişkin yukarıda bahsi geçen iki şart gerçekleşse bile, Madde 25'in (7)'nci paragrafı, tercihli uygulamanın kazanımını olağanüstü haller bendine dayanarak yine de mümkün kılar.

(30) Esasen, ithalat tarafının tercihli tarife talebinin bu şekilde reddedilemeyeceğini haklı çıkaran olağanüstü koşullar olduğuna hükmetme hakkı her daim saklıdır.

(31) Söz konusu olağanüstü koşullar özellikle şu hususları kapsamaktadır:

- İhracatçı tarafın, şu durumlarda ithalatçı tarafça iletilen sonradan kontrol talebine yanıt verme yükümlülüğü bulunmaz:

a) İhracatçının makulen öngöremeyeceği yangın, sel ve diğer doğal afetlerle birlikte, savaş, ayaklanma, terör, grev gibi destekleyici menşe belgelerinin kısmen ya da tamamen zayi olması ya da bu dokümanların temininin gecikmesiyle sonuçlanan kazalar; ya da

b) İhracatçının ve ihracat tarafının gümrük idarelerinin bu Protokol'ün gerektirdiği yükümlülüklere uymada gerekli özeni göstermelerine rağmen, ilgili tarafın kanun ve yönetmelikleri uyarınca idari ve adli temyiz süreçleri gibi kontrol dışı sebeplerle cevabın gecikmesi.

- İdarelerin dahil olduğu hatalar nedeniyle; talebin veyahut talebe ilişkin yanıtın talepte bulunan idareye ulaşmadığının anlaşılması.

- Talep ya da talebe ilişkin cevap, iletişim kanallarından kaynaklanan sorunlar nedeniyle karşı tarafa ulaşamadığı durumlar (sonradan kontrolden sorumlu kişinin adresinin değişmesi, postane idarelerinin idari hatalarından kaynaklı posta hataları gibi).

2.8. Hatırlatma

(32) Eğer halihazırda bir cevap alınmadıysa, ithalat tarafının gümrük idarelerinin ihracat tarafına 10 aylık süre öncesi hatırlatma göndermeleri tavsiye olunur.

(33) 10 aylık süre içinde cevabı temin edemeyen ihracat tarafının gümrük idarelerinin, ilgili talep eden idareyi, sonradan kontrol sürecinin ne kadar süre daha devam edeceği ve cevabın gecikmesine ilişkin neden hakkında söz konusu sürenin sona ermesinden önce bilgilendirmesi tavsiye olunur.

2.9. Sonradan kontrol incelemeleri

(34) Madde 25'in (8)'inci paragrafının uygulanması bakımından, ithalat tarafının gümrük idareleri, ihracat tarafı idarelerince yürütülen menşe sonradan kontrollerinde gözlemci olarak bulunabilirler. İthalat tarafının yalnızca yetkilendirilmiş görevlileri ihracatçı tarafın topraklarında yürütülen incelemelerde hazır bulunabilirler ve ortak tahkikatın şartları ihracatçı tarafça belirlenir.

Türkiye Cumhuriyeti-Kore Cumhuriyeti Gümrük Komitesi,

Kore Cumhuriyeti Adına,	**Türkiye Cumhuriyeti Adına,**
KWON Kijoong	**Sevil KARACA AYDEMİR**
Sejong, 8 Mart, 2022	**Ankara, 8 Mart, 2022**